

УДК 330.3

І. Тернавський, О. Алонге, А. Раза

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

**ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ СТРАТЕГІЙ ЯК ЧИННИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ
МОДЕЛІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ ПОСТКОНФЛІКТНИХ УМОВАХ**

I. Ternavskiy, O. Alonge, A. Raza

**DEFINING BASIC STRATEGIES AS FACTORS INNOVATION MODEL FOR
NATIONAL FUNCTIONING INDUSTRIAL ENTERPRISES IN MODERN POST
CONFLICT CONDITIONS**

У сучасних постконфліктних умовах функціонування промислових підприємств одним з актуальних питань для керівників є формування організаційно-економічного механізму управління, який ґрунтується на інноваціях, який спроможний забезпечити ефективне та стабільне функціонування та його конкурентоспроможність. Механізм інноваційного управління розглядають як складову частину загальної системи управління, що забезпечує дієвий вплив на фактори, стан яких обумовлює результат діяльності об'єкту управління. Досягнення успіху промислового підприємства через використання сильних якостей спеціалізації та зростання породжує у таких компаніях самовпевненість і догматичні правила та ритуали. Саме сильні сторони згодом можуть виявитися причиною загибелі таких підприємств. Варто визначити напрямки, в яких вітчизняні вчені здійснюватимуть розроблення, відповідно до міжнародних стандартів і тим самим забезпечуватимуть сильні позиції України на світовому ринку. Необхідно забезпечити фінансування фундаментальних досліджень, знайти додаткові джерела для фінансування, одним з яких є реформування податкової системи. Потрібне створення нових і розвиток існуючих технологічних парків, вільних економічних зон для залучення інвестицій в модернізацію виробництва. Вивчення зарубіжного досвіду економічного розвитку підприємств практично всіх галузей виробництва підтверджує, що успіх супроводжує ті підприємства, чії інноваційні стратегії спрямовані на активне використання їхнього внутрішнього потенціалу для змін зовнішнього оточення, а не простого пристосування до нього; ні розробка, ні здійснення ефективної стратегії, ні успішні організаційні зміни неможливі, якщо на підприємстві немає функціонуючого механізму навчання й управління знаннями, а через них – й інноваціями.

Стратегічний підхід в інноваційному менеджменті слугує основою забезпечення тривалої та стійкої діяльності підприємств. До базових стратегій підприємства відносяться корпоративні або ділові стратегії, які визначають стан загального бізнесу (його розвиток, стабілізацію або скорочення). Власне інноваційні стратегії забезпечують досягнення цілей базових стратегій. Досягнення підприємством лідируючого становища на ринку безпосередньо пов'язане з реалізацією різних стратегій наступального типу, орієнтованих на створення: нових продуктів, що задовольняють потреби, яких раніше не існувало, тобто створюють новий ринок; продуктів, що істотно відрізняються від наявних на ринку; нової технології, що дозволяє створювати продукти, які забезпечують краще задоволення потреб. Наступальні стратегії забезпечуються серйозними вкладеннями у розроблення продукту та технології, маркетингові дослідження, які пов'язані з підвищеним ризиком можливих невдач технічного або організаційного характеру. Проте у випадку успіху підприємство гарантує собі високий рівень прибутків. Застосування оборонних стратегій дозволяє підприємствам стабілізувати своє становище на ринку. Такі стратегії припускають відставання від лідерів в часі виходу на ринок нових продуктів і

дозволяють уникнути великих витрат, пов'язаних із підвищеним ризиком. Оборонні стратегії також спрямовані на пошук підприємствами своїх ніш на ринку і передбачають удосконалення товарів і виробів з урахуванням інтересів груп споживачів. Ефективна стратегія для підприємств, що не мають власного розробленого продукту, пов'язана із застосуванням імітаційної стратегії. Успішна реалізація стратегії заснована на вирішенні організаційних питань, передусім міри відособленості інноваційної діяльності. Тут можливі різні форми організації: резервації, наукові лабораторії, інкубатори, проектні групи тощо.

Як показує теорія та підтверджує досвід, порушення платоспроможності у сучасних умовах найчастіше є наслідком неадекватності інноваційної стратегії підприємства змінам зовнішнього середовища. У результаті така продукція та технології виявляються застарілими, ринки підприємства не забезпечують прибутковості, відбувається скорочення активів, втрачається платоспроможність. Фінансові складності у цьому випадку становлять лише видиму частину великої проблеми. Варто зауважити, що часто навіть за наявності коштів, ефективність їх інвестування в інноваційну діяльність є неефективною. А це, по суті, є наслідком відсутності чітких планів щодо реалізації інвестиційно-інноваційних проектів, їх розношеність, неврахування факторів впливу на їх результативність. Загалом можна відзначити, що стан промислового комплексу визначається такими негативними рисами: недостатня орієнтація на виробництво продукції кінцевого споживання; домінування видобувних і базових галузей з низьким ступенем переробки сировини; застарілі технології у більшості галузей (за наявності унікальних високотехнологічних виробництв), висока матеріало- та енергоємність виробництва при майже монопольній залежності від імпорту енергоресурсів; високий ступінь зношеності основних фондів; деформована структура виробництва; не конкурентоспроможність більшої частини вітчизняної продукції через низьку якість і моральну застарілість, що поглибилась у зв'язку із встановленням світових цін на енергоносії; відсутність реальних механізмів об'єднання наявних ресурсів, їх концентрації на найбільш значних та перспективних напрямках розвитку; інноваційна політика немає чіткої спрямованості у вирішенні конкретних економічних проблем регіонів, в їх реструктуризації з врахуванням ринкових чинників; відсутність залежності між збільшенням обсягу продажу приватними компаніями і зростання фінансування здійснюваних ними досліджень і розроблень.

Література

1. Возняк Г. В. Інноваційна діяльність промислових підприємств та способи її фінансування в Україні:[монограф.] / Г. В. Возняк, А. Я. Кузнецова. – К.: УБС НБУ, 2007. – 183 с.
2. Геєць В. М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України / В. М. Геєць // Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – К.: Фенікс, 2007. – Т. 2. – 564 с.
4. Горбатенко В. П. Інноваційний розвиток економіки: політико-правові аспекти : монографія / В.П. Горбатенко. – К.: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2006. – 248 с.
5. Довідка щодо стану інституційного забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dknii.gov.ua>.